

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 23-24 травня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 1:403:316.6 (08)

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) 181 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; аналізують Голодомор-Геноцид-Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; показують трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; розкривають сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; розглядають філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства та філософію синергетики. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27 червня 2024 р.)

Чумак Єгор Олександрович, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Філософія спеціальності 033 Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

Науковий керівник, **Поплавська Тетяна Миколаївна**, кандидат філософських наук, доцент кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНА АСКЕЗА І ДОВІЛЬНА ДІЯ (САМОТВОРІННЯ)

Аскетизм в європейському культурному просторі своїм корінням сягає в грецьку філософію самообмеження і тренування сили волі. Перші християни взяли на озброєння античну практику, обмежуючи як фізичні потреби тіла, так і помисли та бажання, відмовлялися навіть від власності. У буддизмі аскези теж застосовуються для духовного вдосконалення та звільнення, у тому числі від земних пристрастей. У багатьох східних практиках поняття аскези має відношення до накопичення внутрішньої енергії.

З погляду суспільної користі про свідоме утримання від благ міркував Макс Вебер у роботі «Економіка і суспільство»: для нього той, хто веде аскетичний спосіб життя, — реаліст. Втім, з Вебером міг би подискутувати його сучасник Фрідріх Ніцше: на думку філософа, фундаментальне спростування користі аскетизму лежить у деструктивності цієї «перемоги над собою». Негативні наслідки від неї поширюються навіть на тих, кому вона допомагає, хоч для деяких це єдиний прийнятний варіант у моменті.

Ми розглядаємо аскезу з позиції антропософії, де людина об'єктивно сприймає своє місце у біосфері та прагне гармонійного співіснування з природою. «Антропософний принцип потреби людини проголошує: " людина має жити не для себе (егоїзм) і не для інших (альтруїзм), а разом із всіма "»¹. Сама постановка проблеми формування антропософних потреб означає кардинальну зміну підходу, суть якого полягає у необхідності «надання» потребам людини такого характеру, за якого людство має свідомо відмовитися від низки потреб, навіть тих, які нам здаються надзвичайно важливими.

В рамках цього нового підходу подолання сучасної антропологічної кризи істотно пов'язується з розгортанням внутрішнього людського потенціалу, який відповідає складності біосфери і обумовлює, як вважає А. Печчеї, засновані на людській природі і які виходять із вроджених, властивих людській суті внутрішніх обмежень. І в цьому плані головна проблема сучасності полягає в самій людині, а не поза неї^[1]. Вищою метою стає кардинальна зміна ціннісних орієнтацій людини та всього людства, покращення «людської якості» саме в аспекті нового ставлення до природи.

Проблема поліпшення людської якості ставиться не тільки теоретично. У Європі склалося принаймні два потужні потоки наукової, культурологічної та морально-етичної думки, в руслі яких йде інтенсивний пошук механізмів, що забезпечують покращення людської якості. Перший пов'язан з антропософією Рудольфа Штейнера, орієнтованої на розкриття здібностей людини за допомогою спеціальної системи виховання і подолання бездушного господарювання шляхом застосування землеробства, що враховує біоритми рослин тощо. На основі цієї концепції виникло Антропософське суспільство, а потім у всьому світі поширилася ціла система вальдорфських шкіл та дитячих садків, з'явилися антропософські клініки та фармацевтичні фірми, створено біологічно-динамічне господарство, що виключає використання хімічних добрив та сприяє відновленню природної родючості ґрунтів.

Другий потік сформувався у ХХ ст. в Україні на основі спадщини В.І. Вернадського. Відповідно до поглядів сучасних прихильників цього напрямку глобальна екологічна катастрофа має розглядатися лише у логіці світових екологічних проблем. Бо це було б звуженням проблематики екології. Глобальна екологічна катастрофа є одним із найяскравіших і прагматичних проявів кризи класичної стихійної історії, яка постає як синтетична криза всіх механізмів цивілізаційного розвитку. Під кризою історії тут розуміється історична межа подальшого існування світової цивілізації у колишній парадигмі історичного розвитку.

У рамках цього потоку наукової та морально-етичної думки також створюються спеціальні (ноосферні) системи виховання. Таким чином, питання про природосоціальність людського буття вперше почало ставитися в контексті глобального планетарного підходу до аналізу життя на Землі.

Сполученість людини зі світом, природою, космосом є вихідною і генетично первинною взаємовідносиною людини, соціуму та природи і може розглядатися як самостійний антропологічний архетип, що визначає конкретний образ людини, людини, яка еволюціонує, людини, яка самовдосконалюється.

Сполученість людини зі світом як самостійний антропологічний архетип обумовлюється невичерпністю і водночас організованістю (екзистенційністю) внутрішнього світу людини, її початковою інтенціональністю іншому, світу, природі і космосу і тісно пов'язана з потягом людини до трансцендуючої активності, з її розумністю, вірою, з її здатністю до самотворіння та виробництва символів. В образі людини, що еволюціонує, дані архетипічні якості утворюють єдність, яка забезпечує еволюцію людини і природи за схемою екзистенція (індивід) - культура - універсум (суспільство - природа, або глобальна природосоціальна система). Експлікація цього може бути основою цілісної філософсько-антропологічної концепції, орієнтованої у своїх практичних додатках на вирішення проблем екологічної кризи.

Список використаної літератури:

1. Печчеї А. Людські якості. К., 2018. С.44.

Шабатура Євгенія Андріївна – студентка 4-го курсу спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності, соціально-гуманітарного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний заклад імені К. Д. Ушинського»

Науковий керівник: **Врайт Галина Яківна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

У сучасному світі освіта та культура відіграють ключові ролі у розвитку суспільства та формуванні цінностей. Їх взаємозв'язок незмінно присутній на всіх рівнях – від передачі знань і навичок до формування історичної пам'яті та творчого потенціалу. Однак, перш ніж приступати до нашої теми, необхідно дати визначення таким багатозначним поняттям, як «освіта» і «культура».

«Освіта – це процес набуття та вдосконалення знань, навичок, цінностей, переконань і звичок за допомогою різних форм пізнавальної діяльності, таких як сприйняття, увага, пам'ять, уява, мислення; та різних форм навчання, таких як інструктаж, тренування, дослідження та практичний досвід. Вона може відбуватися в різних місцях, включаючи школи, училища, університети, робочі місця та спільноти, і може бути формальною або неформальною» [3].

Це визначення освіти підкреслює його комплексний характер та різноманітність методів і місць його здійснення. Освіта не тільки означає набуття знань і навичок, але й також включає в себе формування цінностей, переконань і звичок, що підкреслює його важливість для розвитку особистості. Різні перелічені вище форми пізнавальної діяльності використовуються для ефективного освоєння нової інформації та навичок. Також слід зазначити, що формальна освіта, здобута у навчальних закладах, і неформальна освіта, здобута через самоосвіту, обмін досвідом або практичний досвід, – ці обидва варіанти мають свою важливу роль у формуванні особистості та професійному зростанні.

Стосовно культури, Іван Чорний та Роман Рошкулець дали досить коротке та ясне визначення цьому терміну: «культура – це сукупність матеріальних та духовних цінностей, основним змістом яких є вищі досягнення людини і суспільства та їх творче втілення в результатах діяльності; плекання людських якостей та здібностей [4, с. 175-176].

Це визначення культури підкреслює її багатовимірність і важливість як для індивідууму, так і для суспільства в цілому. Матеріальні та духовні цінності взаємопов'язані та становлять основу культури. Вищі досягнення людини і

TRANSFORMATION OF THE VALUE SYSTEM IN THE CONDITIONS OF VIRTUALIZATION OF SOCIETY	
Семенов Ігор Сергійович	121
ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-ЦІННІСНОЇ СФЕРИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	
Стовпець Олександр Васильович, Додусенко Андрій Вікторович	123
ФІЛОСОФСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОПУЛІЗМУ	
СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	
Аксьонова Віра Ігорівна	127
ГНОСЕОЛОГІЯ ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАЦІВНИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	
Бушулян І. О., Петінова Оксана Борисівна	130
СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АБСУРДУ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ А.КАМЮ: «ЧУМА» ТА «МІФ ПРО СІЗІФА»)	
Дилян Анна Віталіївна, Врайт Галина Яківна	137
ПОЛКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	
Кадієвська Ірина Аркадіївна	140
ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ	
Консицька Анастасія, Нівня Ганна Олександрівна	142
ПАРАДОКС В ЛОГІЦІ ТА МАТЕМАТИЦІ	
Пустовойт Дар'я, Петінова Оксана Борисівна	144
«ГРАД БОЖИЙ» - ЯК МОДЕЛЬ ІДЕАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА В ТВОРЧОСТІ АВГУСТИНА	
Русалова Олександра, Петінова Оксана Борисівна	148
РОЗДУМИ Р.ДЕКАРТА ПРО СПЕЦИФІКУ ПІЗНАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З «РОЗДУМИ ПРО МЕТОД»)	
Топор Надія, Петінова Оксана Борисівна	152
ЗЛО ЯК БРАК ДОБРА (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З ТВОРУ “СПОВІДЬ” АВРЕЛІЯ АВГУСТИНА)	
Чумак Єгор Олександрович, Поплавська Тетяна Миколаївна	159
ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНА АСКЕЗА І ДОВІЛЬНА ДІЯ (САМОТВОРІННЯ)	
Шабатура Євгенія Андріївна, Врайт Галина Яківна	161
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	

СЕКЦІЯ 6. ФІЛОСОФІЯ СИНЕРГЕТИКИ